

BARIS VE DEMOKRASİLER
Grup Başkanlığı

Sayı: 1738
Tarih: 02.11.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda örnek teşkil eden ülkelerin politikalarının ve çalışmaların nasıl uygulandığının sonuçlarıyla birlikte incelenmesi, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme politikalarının kadın-erkek eşitliğini sağlamadaki etkisinin araştırılması, Türkiye’de merkezi ve yerel bütçe çalışmalarında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin nasıl yapılabileceğini, denetim mekanizmalarının işleyişi konusunda bu alanda uzman kişilerle çalışarak ortaya konması amacıyla Anayasanın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Sebahat TUNCEL
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Tüm dünyada olduğu gibi toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için devletin her alanda bu eşitliği sağlama yönünde politikalar üretmesi oldukça önemlidir. Kadının istihdam, eğitim, sağlık, siyasete katılım gibi alanlarda yaşadığı ayrımcılıkla ilgili mücadelede en etkili yöntem olarak da toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme olduğu kabul görüştür. Toplumun kolektif ihtiyaçlarını karşılamak için planlanan merkezi bütçenin, eğitim, sağlık, sosyal güvenlik sistemi, istihdam, ulaşım başta olmak üzere tüm alanlarda cinsiyetler arası eşitsizliği ortadan kaldıracak biçimde planlanmadığı takdirde kadına yönelik ayrımcılığın önüne geçmek mümkün olmayacaktır. Böyle bir bütçelemeye geçilmesi, toplumun yarısını oluşturan kadınların eğitimden saplığa, refah düzeyinin artmasına neden olurken, toplumsal olarak daha mutlu, özgür bireylerin oluşmasında da etkili olacağı görülmelidir.

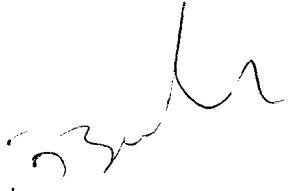
12 Avrupa ülkesi 2003 yılında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme politikalarını kabul ederek harekete geçti. Türkiye’de ise sadece kısıtlı oranda projeler dışında ve bazı genelgelerin yayınlanması dışında bir gelişme olmadığı apaçık ortadadır. Türkiye’de Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçelemeyi, merkezi yönetim düzeyinde toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda çalışmalar yapmakla yükümlü olan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) gündeme getirmiştir. Kurumun stratejik planında toplumsal cinsiyete dayalı bütçelemeye geçiş politikaları bulunmaktadır Maliye Bakanı Mehmet Şimşek’in 8 Aralık 2011’de TBMM Genel Kurulu’nda yaptığı 2012 Yılı Bütçe Sunuş Konuşması’nda yer alan "*Bütçemizi toplumsal cinsiyete duyarlı hale getiriyoruz*" başlıklı altbölüm bir maliye belgesi olarak ilktir. Ancak bakanlığın bu söyleminden sonra bu alanda hiçbir adım atılmamıştır.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme kadına özgü bütçe ayrılması ya da kadın ve erkek için eşit bütçe harcanması anlamına gelmemektedir. Diğer ülkelere baktığımızda, örneğin eşitlik bakanlığının bulunduğu İsveç, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemede en başarılı ülkelerden biri olduğu görülmektedir. Her bakanlığın kendi politikalarının belirlenmesinde cinsiyet eşitliği politikaları esas alınmaktadır. İngiltere’de ise bütçe görüşmelerinde her türkü ekonomik, sosyal, kültürel alan cinsiyete dayalı bir analiz ile rapor edilmektedir ve bu analizler sonucunda örneğin istihdam için ayrılan bütçenin %95’i kadınların istihdamının artırılması için ayrılabilir.

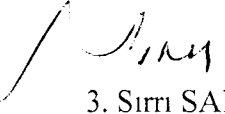
Cinsiyet eşitliğinin sağlanması için kalkınma planlarının temel ilkesi olarak benimsenmesi gerekmektedir. Sektörel öncelikler içinde somut nicel ve nitel önlemler barındırılmalıdır. Gerek mali gerek para politikası izlenirken cinsiyet eşitliğinin sağlanması için bir politika izlenmelidir. Bunun için bütçeye özel önlem kalemleri eklenmelidir. Uygulama sonuçları bağımsız izleme mekanizmaları ile sürekli değerlendirilmeli ve denetlenmelidir. Elbette ki tüm bunların yapılması için hükümetçe bir siyasi kararlılığın sergilenmesi başattır. Ancak bu şekilde toplumsal cinsiyete duyarlı bir bütçeleme yapılabilir. Bu bağlamda, TCDB konusunda örnek teşkil eden ülkelerin politikalarının ve çalışmaların nasıl uygulandığının sonuçlarıyla birlikte incelenmesi, TCDB politikalarının kadın-erkek eşitliğini sağlamadaki etkisinin araştırılması, Türkiye’de merkezi ve yerel bütçe çalışmalarında TCDB nasıl yapılabileceğini konusunda bu alanda uzman kişilerle çalışarak ortaya konması için bir meclis araştırma komisyonu açılmasını öneriyoruz.

1. Pervin BULDAN
BDP Iğdır Milletvekili

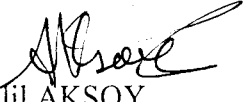
2. İdris BALUKEN
BDP Bingöl Milletvekili

3. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

4. Murat BOZLAK
BDP Adana Milletvekili

5. Halil AKSOY
BDP Ağrı Milletvekili

6. Ayla AKAT ATA
BDP Batman Milletvekili

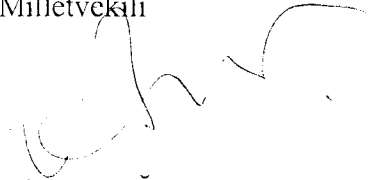
7. Hasip KAPLAN
BDP Şırnak Milletvekili

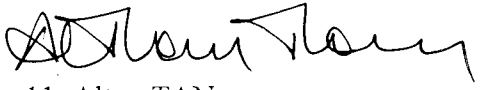
8. Hüsamet ZENDERLİOĞLU
BDP Bitlis Milletvekili

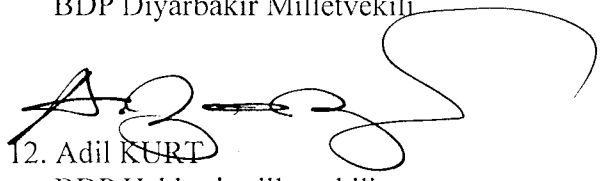
9. Emine AYNA
BDP Diyarbakır Milletvekili

10. Nursel AYDOĞAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

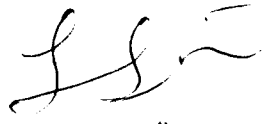
11. Altan TAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

12. Adil KURT
BDP Hakkari milletvekili

13. Esat CANAN
BDP Hakkari milletvekili

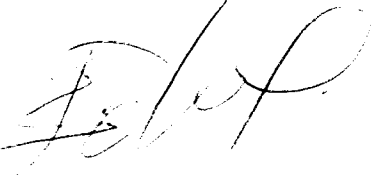
14. Sırrı Süreyya ÖNDER
BDP İstanbul Milletvekili

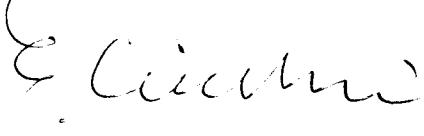
15. Sebahat TUNCEL
BDP İstanbul Milletvekili

16. Mülkiye BİRTANE
BDP Kars milletvekili

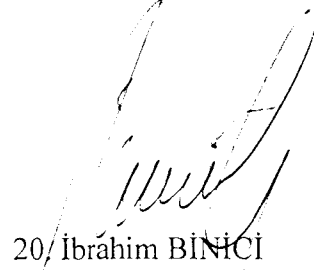
17. Erol DORA
BDP Mardin milletvekili

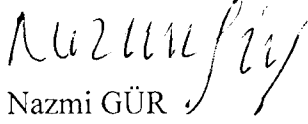
18. Ertuğrul KÜRKÇÜ
BDP Mersin Milletvekili

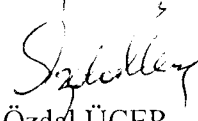
19. Demir ÇELİK
BDP Muş Milletvekili

20. İbrahim BİNİCİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili

21. Nazmi GÜR
BDP Van Milletvekili

22. Özdağ ÜÇER
BDP Van Milletvekili